

Språkprojekt lyfte fram brister i äldreomsorgen

Trots att mycket färre än väntat tog betyg, anses den kombinerade språk- och vårdutbildningen SpråkSam inom äldreomsorgen lyckad. Framför allt för att bristerna blev så tydliga.

UTBILDNING I Stockholms stad har 45 procent av äldreomsorgens personal bristfällig vårdutbildning. Många har dessutom svårt med svenska språket.

Samtidigt ställs höga krav på att de anställda ska kunna kommunicera med de gamla och deras anhöriga. För att klara jobbet måste personalen också kunna läsa instruktioner och dokumentera olika insatser.

Det var utgångspunkten för projektet SpråkSam, som drivs av Stockholms läns äldrecentrum med stöd av Europeiska socialfonden.

Under 1,5 år deltog 300

"Målgruppen hade en mycket sämre utbildningsbakgrund än vi anade"

Kerstin Sjösvärd, Stockholms läns äldrecentrum

personer på 24 arbetsplatser i Stockholms län i den kombinerade språk- och vårdutbildningen SpråkSam. En halv dag i veckan avsattes och språklärare, vårdlärare och olika föreläsare kom till arbetsplatserna i Stockholms stad, Järfälla, Lidingö, Sundbyberg, Södertälje och Solna. Chefer och särskilda språk-ombud utbildades om språk-utveckling, bland annat för att stötta enskilda individer.

NYLIGEN BLEV EN utvärdering av SpråkSam klar och på det hela taget anses projektet vara lyckat – även om alla mål inte uppfylldes. Framför allt har SpråkSam lyft fram de brister som finns på arbetsplatserna. Därmed är grunden lagd för att arbeta vidare med kompetensutveckling, sammanfattar utvärderaren Pia Juhlin Åstrand.

Ett mål var att 90 procent av deltagarna skulle ta betyg i kurser i svenska eller betyg från kurser på gymnasieskolans Omvårdnadsprogram. Fram till slutet av 2010 hade

Pia Juhlin Åstrand, utvärderare

endast 11 procent fått betyg i svenska och 16 procent betyg från gymnasieskolan.

– Målgruppen hade en mycket sämre utbildningsbakgrund än vi anade, säger projektledaren Kerstin Sjösvärd, Stockholms läns äldrecentrum.

Utvärderarna konstaterar att skillnaderna i resultat är

stora mellan olika arbetsplatser. Mycket hänger på engagemanget och aktiviteten hos chefen, likväl som på stabiliteten på arbetsplatsen. Flera ställen gick från kommunal till privat regi med allt vad det innebär av omställningar.

EUROPEISKA SOCIALFONDEN ställde upp med 25 miljoner

och kommunerna med arbetstid motsvarande 10 miljoner kronor. Kostnaden blir cirka 120 000 kronor per deltagare.

Med en tidshorisont på ett år är projektet knappast lönsamt, enligt utvärderingen. Så mycket kunde inte deltagarna förbättra sin språkliga förmåga och sitt yrkeskun-

nande. Förlängs till tiden till fem år blir utfallet betydligt bättre.

Samtidigt är det svårt att värdera vinsterna av att gamla inte utsätts för misstag och felbehandlingar, och slipper åka till sjukhusens akutmottagningar i onödan.

VIVIANNE SPRENGEL
vis@dagenssamhalle.se

Nya EU-miljoner till arbetsplatsutbildning

Lärdomarna från SpråkSam används nu i en stor kompetenssatsning för äldreomsorgen i Stockholms län.

UTVECKLING – Erfarenheterna från SpråkSam visar att arbetsplatsen har en stor potential som arena för lärande, säger projektledaren Kerstin Sjösvärd.

Hon räknar med att 800 personer kommer att delta i ArbetSam och att de kommunala och privata arbetsplatserna finns i 17–18 kommuner.

ArbetSam vänder sig till personer med bristande vårdutbildning oavsett vilket modersmål de har. Lärare från Komvux och SFI (svenska för invandrade) kommer att vara ansvariga för utbildningen som ska ske på arbetsplatserna.

Det nya projektet ArbetSam kommer att reglera vilket ansvar de deltagande arbetsgivarna har.

– Chefer ska få skriva kontrakt om hur mycket arbetstid som avsätts och om att de ska vara med i nätverksträffar, säger Bengt Larsson, utvecklingschef på Stockholms läns Äldrecentrum.

Planeringen pågår som bäst och den här gången är det Lidingö stad och Stockholms läns äldrecentrum som står för projektet. Europeiska socialfonden satsar 38,8 miljoner kronor.

VIVIANNE SPRENGEL

SÅ HÄR FUNGERAR EN SPRÅK-UTVECKLANDE ARBETSPLATS

- Man undviker inte språksvårigheter, problemen sopas inte under mattan.
- Det finns rutiner, kunskap och verktyg för att hantera språk- och kommunikationsproblem, som till exempel mallar för telefonsamtal och protokoll.
- Klimatet är tillåtande, alla

vågar fråga och uppmärksamma språkliga missförstånd och diskutera olika kulturers sätt att kommunicera.

- Man inser att alla medarbetare ska ha möjlighet att kompetensutvecklas på liknande villkor.
- Flera språk är en tillgång.

KÄLLA: Kerstin Sjösvärd